

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ТА РОСІЙСЬКОЇ МОВ У ВУЗІ ТА ШКОЛІ

Мовна культура - один з найважливіших показників нашої духовної культури. Мішана, неправильна мова - чи рідна, чи російська - створює уявлення про недостатній культурно-освітній рівень мовця, його не вміння користуватися мовою взагалі, тобто накладає свій соціальний відбиток. Невпевненість у правильності слововживання викликає в самого мовця почуття невдоволеності собою, психологічний дискомфорт. Мішана українсько-російська мова у не дуже грамотних мовців часом стає основною формою висловлення. Інколи одна мова такою мірою накладається на іншу, що важко визначити межу однієї й іншої. Такий "суржик" характерний для окремих керівників, переважно сільської місцевості. Мішана мова звучить на зборах, різного роду засіданнях, частково стикаючись із "канцеляритом", часом проникає в ефір.

Українсько-російська двомовність як особливість мовного середовища, що склалося на Україні, визначає коло власне лінгвістичних проблем і інтересів, які підлягають дальшому опрацюванню. Зокрема, йдеться про підготовку зіставно-типологічних праць, нових українсько-російських словників різного спрямування, підручників і посібників з української і російської мов для середньої і вищої школи, орієнтованих на зіставне вивчення обох мов. Дальше поліпшення паралельного викладання двох мов - із опорою на рідну - вимагає вироблення системи лінгвістичних, соціологічних, психологічних і лінгводидактичних принципів навчання, опрацювання закономірностей вивчення близькоспоріднених мов. Основною такою викладання має стати звернення передусім до мов-

II

ленневої діяльності.

Дальшого утвердження вимагають пріоритетні позиції української мови як об'єкта вивчення, практичного засвоєння усім населенням, яке проживає в республіці. Розвиток природного білінгвізму, що викликається самими умовами життя, потребами культурно-освітнього зростання, має сприяти удосконаленню знань рідної мови, опануванню її багатствами, а по тому – й її поступу як мови національної, державної.

Н.С.Антонюк, Н.В.Сурайкина / Вінниця /

О НЕКОТОРЫХ ОСОБЕННОСТЯХ РЕЧЕВОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

БИЛИНГВОВ

Основой речевой деятельности как внутреннего процесса понимания и порождения высказываний является языковая компетенция, т.е. имплицитные знания языковой системы, хранящиеся в памяти индивидуума. Онтогенетическая близость русского и украинского языков облегчает процесс познания обеих глубинных структур и достижения компетенции. Однако не только этим определяется степень владения языком, но наличием речевых навыков и умений, заключающихся в максимальной автоматизации всех действий, связанных с пониманием и порождением речи.

Наблюдения показывают, что на этом уровне речевой деятельности происходит устойчивое смешение двух систем на всех уровнях: фонетическом, лексическом, словообразовательном, морфологическом и синтаксическом.

Кажущаяся простота и легкость изучения системы второго языка, сходной с родным, создает ложное представление о высокой компетенции и является причиной нарушения прескрипторных правил и появления "нечистой" речи как следствия межъязыковой им-